

Melica nutans L. in Nederland

door

S. J. VAN OOSTSTROOM
(Rijksherbarium, Leiden)

Hoewel *Melica nutans* niet ver van de grens van Zuid-Limburg gevonden is, o.a. tussen Vaals en Aken, voorts langs een bosje aan de Geul bij Gerardsbroich, ten noorden van Plombières en tenslotte op steenachtige plaatsen aan de Geul bij een der groeven bij Plombières zelf — van beide laatstgenoemde plaatsen is materiaal in het Rijksherbarium aanwezig, dat ik daar verzamelde resp. op 14 juni 1954 (herb. v.O. no. 17741) en 4 juni 1955 (herb. v.O. 18172) — werd de soort in Zuid-Limburg zelf en ook elders in Nederland tot voor kort niet met zekerheid aangetroffen.

Wel bestaan enige oude opgaven erover. Zo vermeldt LEJEUNE (1811, p. 47) de soort van Maastricht en DUMOULIN (1868, p.94) van de bossen bij St.-Pieter en van Gronsveld en Meerssen, terwijl de laatste bij de in zijn „Guide” erop volgende soort *M. uniflora* Retz. zelfs opmerkt dat deze op dezelfde plaatsen zou voorkomen als *M. nutans*, „mais plus rare”. DE WEVER (1913, p. 59), die de exemplaren in Dumoulin's herbarium heeft gezien beweert echter dat zij beslist tot *M. uniflora* behoren.

Verder schrijft DE WEVER (l.c.) dat hij *M. nutans* in Zuid-Limburg nooit heeft gevonden. Hij herhaalt dit later (1943, p. 38) nog een keer.

Diverse opgaven in de verdere Nederlandse literatuur zijn terug te voeren op de bovengenoemde van Lejeune en Dumoulin, zo die van Maastricht door VAN DEN BOSCH (1850, p. 313; 1851, p. 139), door HEUKELS (1903, p. 230) en door VUYCK (1916, p. 2265).

De opgave in het Nederlandsch Kruidkundig Archief 2e serie, deel 5, p. 33 van Terhagen bij Elsloo (Limb.), later overgenomen door HEUKELS (1903, p. 230) en VUYCK (1916, p. 2265) berust waarschijnlijk op een vergissing. De plant zou daar gevonden zijn op een excursie van de Nederlandse Botanische Vereniging in juli 1883. In het verslag van deze excursie (SURINGAR, 1885) waarin diverse zeldzame vondsten werden vermeld komt de naam *M. nutans* niet voor. M.i. zou deze soort, indien zij tijdens genoemde excursie was gevonden, toch zeker in dit verslag zijn opgenomen! Het is niet onmogelijk dat een exemplaar van *M. uniflora* in het Verenigingsherbarium, volgens het etiket door Van der Sande Lacoste bij Terhagen verzameld het bedoelde exemplaar is. Weliswaar zou volgens hetzelfde etiket deze plant in juli 1885 (dus niet in juli 1883) zijn gevonden, maar zou dit geen verschrijving zijn voor 1883? Of bezocht Van der Sande Lacoste, die in 1883 aan de Zuidlimburgse excursie deelnam, in 1885 wederom dit gebied, wat in die tijd toch altijd nog een hele reis betekende. Hoe dit zij, het staat geenszins vast dat *M. nutans* bij Terhagen gevonden is.

Ook een opgave van Doorwerth van *M. nutans* door VAN EEDEN (1889, p. 538) moet wel op een verwisseling met *M. uniflora* berusten.

Was dus tot voor kort *M. nutans* naar alle waarschijnlijkheid nog niet bij ons aangetroffen, thans kan een vondst uit Nederland worden vermeld en wel van Bloemendaal door de heer F. Sollman. Deze vond de soort in juni 1965 op het landgoed Lindenhoevel aldaar. Hoe zij daar gekomen is zal moeilijk meer zijn na te gaan. Misschien met graszaad meegekomen, zoals met meer soorten aan de binnenduinrand gebeurd is

(vgl. REICHEL, 1960). Of mogelijk meegekomen met planten die Thijssse vroeger, ca. 40 jaar geleden, eens meebracht uit Zwitserland voor zijn vriend Burdet, die op Lindenheuvel woonde, naar de heer Sollman mij mededeelde.

M. nutans is op de volgende wijze van *M. uniflora* te onderscheiden:

1. Aartjes in een pluim met lange, rechtop-afstaande takken, rechtopstaand, elk met 1 tweeslachtige bloem en met een knotsvormig rudiment van een bovenste bloem. Bladschede tegenover de bladschijf met een 1—4 mm lang, spits aanhangsel *M. uniflora* Retz.
- 1'. Aartjes in een eenzijdige trosvormige pluim of tros, kort gesteeld, knikkend, elk met 2(—3) tweeslachtige bloemen en met een knotsvormig rudiment van een bovenste bloem. Bladschede zonder aanhangsel. *M. nutans* L.

Literatuur

- BOSCH, R. B. VAN DEN, 1850. Prodrum Flora Batavae ed. 1, 1.
—, 1851. Nieuwe indigenae aan het Hertogdom Limburg eigen. Ned. Kruidk. Arch. ser. 1, 3, p. 137—139.
- DUMOULIN, L. J. G., 1868. Guide du botaniste dans les environs de Maestricht. Maastricht.
- EEDEN, F. W. VAN, 1889. Desideratae voor de Flora Batava. Ned. Kruidk. Arch. ser. 2, 5, p. 533—541.
- HEUKELS, H., 1903. Tot dusverre bekende groeiplaatsen der tot de bijgenoemde familiën behoorende planten. De Levende Natuur 7(11), p. 228—231.
- LEJEUNE, A. L. S., 1811. Flore des environs de Spa 1. Liège.
- REICHEL, TH. J., 1960. Over enige met graszaden in parken en buitenplaatsen ingevoerde planten. Corr. blad Rijksherbarium 15, p. 161—163.
- SURINGAR, W. F. R., 1885. Verslag (exc. Z.-Limburg). Ned. Kruidk. Arch. ser. 2, 4, p. 283—285.
- VUYCK, L., 1916. Prodrum Flora Batavae ed. 2, 1(4). Groningen.
- WEVER, A. DE, 1913. Lijst van wildgroeiende en eenige gekweekte planten in Z.-Limburg, III. Jaarb. Natuurhist. Gen. Limb. 1913, p. 43—115.
—, 1943. Mei in 't Krijtland. Natuurhist. Maandbl. Limb. 32(4), p. 36—40.

Summary

Melica nutans L. was found in June 1965 in Bloemendaal (prov. N. Holland) near the country-seat Lindenheuvel. Most earlier records of it are misidentifications of *M. uniflora* Retz. It has probably been introduced with grass-seed or with plants from Switzerland.